

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Mf.III.40.006/2021/12.

A felperes:

Felperes (felperes lakcíme)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Feketéné dr. Szemző Margit ügyvéd (ügyvéd címe.)

Az alperes:

Alperes (alperes székhelye és levelezési címe)

Az alperes jogi képviselője:

Dr. Csányi Imre Ferenc jogtanácsos (alperes székhelye és levelezési címe)

A per tárgya:

Kártérítés

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedi Törvényszék 3.M.70.068/2020/40.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Alperes, 3.M.70.068/2020/42.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 700.000,- (Hétszázezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 1.245.180,- (Egymillió-kettőszáznegyvenötezer-egyszáznolcvan) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes a zászlóalj neve zászlóalj kötelékében 1993. május 26. és 1994. május 06. között teljesített sorkatonai szolgálatot.

[2] Ezt követően 1997. november 27. – 2008. július 04., majd 2009. július 13. – 2015. július 12. között ugyanitt szerződéses katonai szolgálati jogviszonya volt.

[3] A felperes 2011-ben az külszolgálat megjelölése teljesített külszolgálatot, amikor 2011. december 4-én szervezett sportfoglalkozás alkalmával ráesett bal térdére. Ellátását követően két nap felmentést kapott a testnevelési és terepfoglalkozások alól. A Hivatal neve 2012. április 23. napján kelt ...-/20.. Nyt. számú határozatával szolgálati kötelekkel összefüggőnek minősítette a balesetet. A felperes 2011. december 27-én harcászati foglalkozáson vett részt, melynek során gödörbe lépett és a korábban sérült bal térdében erős fájdalmat érzett. A kontingens megnevezése Parancsnoka az esetről munkabaleseti jegyzőkönyvet állított ki, a Hivatal neve a 2012. május 24. napján kelt ...-/20.. számú határozatával szintén szolgálati kötelekkel összefüggőnek minősítette a balesetet.

[4] A egészségügyi intézmény neve felülvizsgáló intézete a város nevel 2015. március 25. napján kelt határozattal megállapította, hogy a felperes katonai szolgálatra alkalmatlan, az össz-szervezeti egészségkárosodása 43%-os, melyből a baleset eredetű egészségkárosodása 18%.

[5] Az alperes parancsnokság megnevezése, 2015. július 13. napján kelt parancs száma parancsában tájékoztatta a felperest, hogy a katonai szolgálatra kötött határozott idejű szerződésben vállalt szolgálati ideje 2015. július 12. napján letelt.

[6] A ... Kormányhivatal a 2016. január 11. napján kelt 75-2-...../..../1. számú határozatával a felperes részére 2015. október 11. napjától rokkantsági ellátást állapított meg, melynek havi összegét 41.850,- forintban rögzítette. Kimondta, hogy az egészségi állapotának mértéke 57%-os, mely alapján „B2”-es minősítési kategóriába tartozik, egyéb körülményei miatt foglalkozási rehabilitációja nem javasolt.

[7] A ... Kormányhivatal a 2019. március 11. napján kelt 75-2-...../..../2. számú határozatával a felperes részére 2015. október 11. napjától megállapított rokkantsági ellátást 2019. március 13. napjával megszüntette, ezzel egyidejűleg – felülvizsgálat alapján – 2019. március 14. napjától rokkantsági ellátást állapított meg havi 107.060,- forint mértékben, kimondta, hogy az egészségi állapotának mértéke 46%-os, mely alapján „C2” minősítési kategóriába tartozik, egyéb körülményei miatt foglalkozási rehabilitációja nem javasolt.

[8] A fenti szolgálati kötelmekkel összefüggésben bekövetkezett munkahelyi baleset miatt a felperesen az alábbi orvosi beavatkozásokat hajtották végre:

- 2012.02.03 – 2012.02.06-ig a balesettel érintett bal térd elülső és hátsó keresztszalagjának rándulása miatti arthroscopiás beavatkozás,

- 2014.03.04. – 2014.03.07-ig bal oldali térdízületi arthroscopia,

- 2014.04.30. -2014.05.14-ig bal térd elülső keresztszalag pótlása,

- 2015.01.08. – 2015.01.10-ig gerinc és derékfájdalom miatt epidurális kanül felvezetésével 12 órán át naropin adagolása, majd ezt követően depomedrol és midazolam epidurális bevezetése.

[9] A fenti orvosi beavatkozások mellett a felperes számos alkalommal kórházi rehabilitációban, valamint rehabilitációs kezelésben részesült.

[10] A felperes 2012. február 06. napjától – február 16. napjáig, 2014. március 07. napjától – március 17. napjáig, 2014. május 14. napjától – június 16. napjáig és 2016. június 15. napjától – július 30. napjáig ápolásra, gondozásra szorult.

[11] A munkahelyi balesettel összefüggésben a felperesnél ágyéki V. porckorong sérvesedése provokálható gyöki tünetekkel és a gerincmozgások elfajulása, az ágyéki gerincmozgása következmények fájdalmassága, a bal csípőízület mozgás, különösen fájdalmassága, bal térd félhold alakú porc és elülső keresztszalag szakadás utáni állapota, bal oldali comb és lábszárizom, arthropia, bal térdízületi porckopás, a térdízület nagyfokú mozgás

beszűkülése, csökkent terhelhetősége, valamint szorongásos depressziós zavar fennállása igazolható.

[12] A felperesnél fennálló kórképek 54%-os egészségkárosodást tesznek ki, melyből a szolgálati kötelemekkel összefüggésben 40%-os össz-szervezeti egészségkárosodása áll fenn. Az egészségkárosodás ténye végleges, a felperes balesettel érintett bal térdének baleset előtti állapota nem állítható helyre, mozgásszervi állapota az esetleges rehabilitációs kezeléseken nem javítható tartósan.

[13] A fenti egészségkárosodás miatt a felperes 2012. januárjától nehéz háztartási munka végzésére egyáltalán nem alkalmas, 2016. februárjától csak könnyű, guggolással, magasba mászással/lépéssel nem járó háztartási munka végzésére képes.

Önállóan tud öltözködni, fürdeni (a cipő és nadrág húzása nehezített, fájdalommal jár), azonban a magas peremű kádba lépni bal térdének állapota miatt nem képes.

Tartósan gyalogolni, kerékpározni, – alsóvégtagi állapotából kifolyólag – tömegközlekedési eszközön állva utazni, a nem alacsonypadlós járművekre felszállni és azokról leszállni nem képes, e tekintetben segítségre, kísérré szorul.

[14] A felperes a bekövetkezett egészségkárosodásával összefüggésben 2015-től – 2019. év márciusáig az alábbi gyógyszereket szedte: Milgamma, Dietpharm Hialuron Direct Plus porcvédő, Contramal, Dona, Reltebon, Nidol, Cataflam, Magnézium, Zaldiar, Apranax, Clexane, Brexin, Glükozamin Plus, Proenzi, JutaVit Glükozamin, Kondroitin MSM, Voltaren emulgél, Dona injekció.

[15] A felperes a mindennapi közlekedéséhez orvosi segédeszközöket használ: mankót, deréktámaszt, illetve fémpántos rögzítőt.

A felperese keresete, az alperes ellenkérelme

[16] A felperes a balesete következményeként kialakult egészségkárosodása miatt – különböző jogcímenen) kártérítési igényt nyújtott be az alperes Védelemgazdasági Hivatalához (a továbbiakban: Hivatal).

[17] A Hivatal a 2016. áprilisában meghozott JKO/431/24. számú határozatával az ápolási költség és a jövedelemveszteség jogcímen benyújtott kárigényét elutasította, sérelemdíj jogcímen 1.000.000,- forintot állapított meg, a telefon többletköltség, többlet rezsiköltség, kísérő költsége, ügyvédi költség, kórházi gyógytornával összefüggő költség, gyógyszerköltség, vízi gyógytornával összefüggő költség, útiköltség és gépkocsihasználat költsége jogcímen benyújtott kárigény tekintetében a döntést elhalasztotta. A felperes fellebbezése nyomán az alperes a 2016. július 16. napján kelt Nyt.193-3/2016/b. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

[18] A Hivatal a város nevel 2016. július 4. napján kelt JKO/431/28. számú határozatával többlet telefonköltség jogcímen 16.000,- forintot, többlet rezsiköltség jogcímen 75.000,- forintot, kíséreköltség jogcímen 28.055,- forintot, kórházi gyógytornával összefüggő költség jogcímen 20.000,- forintot, vízi gyógytornával összefüggő költség jogcímen 20.000,- forintot, gyógyszerköltség jogcímen 135.000,- forintot állapított meg, az útiköltség és gépkocsihasznaat költsége, valamint a hitel költsége jogcímen benyújtott kárigényt elutasította.

Az alperesi minisztérium a 193-9/2016/b. számú határozatával a Hivatal 28. alszámú határozatát is helybenhagyta.

[19] A felperes a határozatokat sérelmezve indított pert, alperesként a Hjt. 186. § (5) bekezdés alapján a Alperesot jelölte meg. Többször módosított, felemelt kereseti kérelmében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest az alábbiakban felsorolt jogcímeken az ott írt összeg megfizetésére.

- sérelemdíj jogcímen 10.000.0000,- forint,
- ápolási díj jogcímen 43.000,- forint,
- kórházi gyógytorna költsége jogcímen 142.290,- forint,
- vízi torna jogcímen 93.387,- forint,
- gyógyszerköltség jogcímen 280.660,- forint,
- üzemanyagköltség jogcímen 993.883,- forint,
- elmaradt jövedelem jogcímen elsödlegeten 2015. augusztus 01. napjától – 2019. október 31. napjáig 8.4315.887,- forint, másodlagosan 9.877.553,- forint,
- kártérítési járadék jogcímen 2019. november 01. napjától elsödlegeten havi 110.000,- forint, másodlagosan 170.000,- forint,
- perköltség jogcímen a csatolt megbízási szerződés szerint járó ügyvédi munkadíj.

[20] Elöadta, hogy a szolgálati kötelmekkel összefüggésben kialakult egészségkárosodása miatt komoly hátrányt szenvedett, az egzisztenciális bizonytalanság és a kialakult egészségkárosodása lelkiileg megviselte, éjszaka álmatalanságban szenved, csípőízületei és térdfájdalmai állandók. A katonai szolgálatot hivatásaként végezte, a kimondott álmatalansága miatt munkanélkülivé vált, rokkantsági nyugdíjban részesül. A korábbi szabadidős tevékenysége ellehetetlenült, nem tud táncolni, sportolni, más szabadidős tevékenységet végezni.

Az elmaradt jövedelem iránti követelése kapcsán rámutatott, hogy a katonai pályafutása kettétört, sem katonaként, sem eredeti képzettsége szerint nem tud elhelyezkedni, egyedüli jövedelmét a rokkantsági ellátás jelenti, melynek összege lényegesen kevesebb, mint az azt megelőző időszak jövedelmei. Mivel elhelyezkedni nem tud, a nyugellátás nem elegendő a lakásfenntartás költségeire, a felvett hitel törlesztésére, továbbá az őt terhelő gyermektartásdíj megfizetésére.

Elsődlegesen hangsúlyozta, amennyiben a szolgálati kötelmekkel összefüggésben bekövetkezett balesetek nem történtek volna meg, úgy katonai szolgálatra nem lett volna alkalmatlan, így a korábbi szerződéses állományú hivatásos jogviszonya nem szűnt volna meg, az automatikusan meghosszabbításra került volna; ezért követeli a korábbi szakaszvezetői jövedelme és a nyugellátásának összege közti különbözetet. Másodlagosan arra hivatkozott, hogy eredeti szakmájában, a meglévő szakmai végzettségével nem tud elhelyezkedni, mivel egészségkárosodása ebben megakadályozza, erre figyelemmel érvényesíti a szakmájában megkereshető összeg, illetve nyugellátása közötti különbözetet.

[21] Az alperes ellenkérelmében kérte a felperes keresetének elutasítását és perköltségben történő marasztalását.

Elsődlegesen elévülési kifogásként előadta, hogy a kárt okozó magatartás 2011. október 03-án és december 04-én következett, ugyanakkor az irányadó jogszabályi rendelkezés szerint a szolgálati viszonytal kapcsolatos igény három év alatt évül el, ezért a felperes bírósági úton már nem érvényesítheti az elévült igényét.

A felperes sérelemdíj iránti keresetének jogalapját nem vitatta, annakösszepszerűségét azonban kétségbe vonta. Az egyéb jogcímen előterjesztett kereseti követelések mindegyikének jogalapját ésösszepszerűségét is vitatta, álláspontja szerint azok megalapozatlanok, nyilvánvalóan eltúlzottak, bizonyítatlanok és indokolatlanok.

A sérelemdíj vonatkozásában a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.M.303/2016/84. szám alatt részítéletet hozott, melyet a Szegedi Törvényszék a 2020. február 11. napján kelt 2.Mf.20.056/2020/4. számú részítéletével helybenhagyott, majd a Kúria a 2021. május 5. napján kelt Mfv.X.10.161/202/8. számú részítéletével a jogerős részítéletet hatályában fenntartotta.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[22] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes 193-3/2016/b., 193-9/2015/b. és a 193-14/2016/b. számú határozatait megváltoztatta és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül ápolási díj jogcímén 43.000,- forintot, kórházi gyógytorna költsége jogcímén 142.290,- forintot, vízi gyógytorna költsége jogcímén 93.387,- forintot, gyógyszerköltség jogcímén 280.660,- forintot, üzemanyag-költség jogcímén 993.883,- forintot, keresetvesztés jogcímén 12.257.553,- forintot, valamint perköltség jogcímén

1.753.968,- forintot. A felperes keresetét ezt meghaladóan elutasította. Megállapította, hogy a le nem rótt 828.646,- forint eljárásí íllétéket az állam viseli.

[23] Az ítélet indokolásában az alperes elévülési kifogása kapcsán rámutatott arra, hogy a felperes által teljesített közszolgálat során 2011. október 3-án, december 4-én és december 27-én bekövetkezett balesetek egységes oksági folyamatot képeztek, melynek következtében alakult ki a felperes súlyos egészségkárosodása. Mivel a felperes az utolsó balesetét követően 2014. december 6. napján kelt és december 12. napján érkeztetett okirattal terjesztette elő kártérítési igényét, az alperes elévülési kifogását alaptalannak minősítette.

[24] A felperes sérelemdíj iránti kereseti követelése vonatkozásában a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jogerős részítéletet hozott, ezért a felperes ezt meghaladó vagyoni kártérítési igényeit vizsgálta. E körben az elsőfokú bíróság a tényállás alapjául a orvostani intézet1 véleményét fogadta el, figyelemmel arra, hogy a orvostani intézet2 véleménye, valamint a későbbiekben elkészült szakértői vélemény közötti időszakban a felperes egészségügyi állapotában további jelentős romlás következett be, illetve a később elkészült szakértői vélemény adatait, végkövetkeztetéseit a korábban eljárt igazságügyi orvosszakértő is osztotta. Az aggálytalan, világos és ellentmondásmentes, a orvostani intézet1 által készített szakértői vélemény végkövetkeztetéseit az alperes is elfogadta. A szakvélemény egyértelműen rögzítette, hogy a felperes 54%-os mértékű egészségkárosodásából 40% össz-szervezeti egészségkárosodás a bekövetkezett munkahelyi baleset eredményeként alakult ki.

[25] Ezt követően az elsőfokú bíróság a különböző jogcímenek előterjesztett kártérítési igények megalapozottságát vizsgálta. Az ápolási, gondozási költség iránti kereseti követelés alapjaként a felperes az alperes által sem vitatott szakértői véleményben alátámasztott időszakokat vette figyelembe, ezért ezen jogcímen igényelt 43.000,- forintot az elsőfokú bíróság jogalapjában és összecszerűségében is helytállónak ítélte.

[26] A szakértői vélemény a felperes vonatkozásában egyértelműen rögzítette, hogy gyalogolni, kerékpározni, tömegközlekedési eszközön állva utazni, alacsonypadlós járművekre felszállni és azokról leszállni nem képes, tehát az alsóvégtagi mozgásszervi állapota indokolja a gépkocsi igénybevételét. Az egyébként az alperes által is elfogadott szakértői véleményből kifolyólag az alperes alaptalanul vitatta a kórházi gyógytorna költség, a vízi gyógytorna költség, illetve az üzemanyag-költség jogcímén előterjesztett kereseti követelések jogalapját, mivel a felperes közlekedéséhez mindenképpen indokolt volt a gépkocsi igénybevétele. A felperes e jogcímen előterjesztett kereseti követelések legutolsó módosításával egyidejűleg részletesen kimunkálta, hogy azok mely időpontban, milyen célból, milyen helyszínen történő megjelenéssel, milyen távolság és benzinár figyelembevételével kerültek kiszámításra. A bíróság felhívására az alperes a részletes kimunkálás adatait nem, míg a számítás levezetését csak általánosságban vitatta, ezért az elsőfokú bíróság a felperes által megjelölt adatok figyelembevételével a helyesen kiszámított kórházi gyógytorna költség, vízi gyógytorna költség, üzemanyag-költség jogcímén előterjesztett kereseti követeléseket megítélte a felperes részére.

[27] A felperes pontos levezetéssel, okirati bizonyítékokkal (ambuláns kezelőlapok, gyógyszerári bizonylatok, háziorvos neve háziorvos által kiállított háziorvosi igazolás)

igazolta a 2019. márciusáig általa szedett gyógyszerek költségét. E körben az alperes az általános vitatáson túl nem jelölte meg azon gyógyszereket, gyógykészítményeket, amelyeket álláspontja szerint a felperes szükségtelenül szedett, és nem tért ki arra sem, hogy a felperes számítása, számszaki levezetése mely ponton, mennyiben téves. Az elsőfokú bíróság gyógyszerköltség címén előterjesztett 280.660,- forint erejéig marasztalta az alperest, utalva arra, hogy a gyógyszerek indokoltságát a szakvélemény is alátámasztotta.

[28] Az elmaradt jövedelem iránti kereseti kérelem körében az elsőfokú bíróság figyelembe vette az eljárás során meghallgatott tanú1, tanú2, valamint tanú3 tanúvallomását. tanú1 előadta, hogy a felperes szolgálati helyén, amennyiben fegyelmi eljárás vagy egészségügyi alkalmatlanság esete nem áll fenn, minden esetben az arra irányuló szándék esetén a határozott idejű katonai szolgálati jogviszonyról szóló szerződés meghosszabbításra került. Ezt alátámasztotta tanú2 is azzal, hogy a munkaerőhiány miatt – amennyiben az elvárásnak megfelelnek –, úgy az 50-55 éves kollégái is dolgoznak a felperessel azonos munkakörben. tanú3 ugyanakkor rámutatott arra, hogy a szerződéses állomány tekintetében a szerződés meghosszabbítása nem automatikus: ha a szerződéses állományú katona meg kívánja hosszabbítani a szerződését, úgy közvetlen felettese nyilatkozatot terjeszt elő, melyet nem kell indokolnia, hasonlóképpen a munkáltatói jogkör gyakorlójának sem, tehát nem automatikus a szerződés meghosszabbítása. Az előbbiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság elfogadta az alperes azon álláspontját, mely szerint teljes bizonyossággal nem lehet kijelenteni, hogy a felek között 2011. július 12-ét követően újabb, a korábbiakkal azonos tartalmú szerződés került volna megkötésre.

[29] A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság az elmaradt jövedelem jogcímén előterjesztett elsődleges kereseti kérelem helyett a felperes másodlagos kereseti kérelmének adott helyt. A szakértői vélemény alapján tényként fogadta el, hogy a felperes a 40%-os szolgálati kötelezésekkel összefüggésben álló egészségkárosodása miatt az eredeti szakképesítésének megfelelő munkakör betöltésére alkalmatlan. Ugyanezt támasztotta alá a perben az alperesek által, az alperes megbízása alapján orvosszakértőként eljáró szakértő2 igazságügyi szakértő véleménye, aki egyértelműen kijelentette, hogy a felperes a bekövetkezett egészségkárosodás miatt eredeti szakmájában munkavégzésre nem alkalmas.

Az elsőfokú bíróság megkereste a Nemzetgazdasági Minisztériumot, hogy a felperes végzettségeit (központi fűtés-, csőhálózat- és berendezés szerelő, alapfokú ívlánghegesztő, K2 kazánfűtő) figyelembe véve a keresettel érintett években milyen jövedelemre tehetett volna szert. A Nemzetgazdasági Minisztérium igazolására figyelemmel a felperes kiszámította az elmaradt jövedelemalapú másodlagos követelésének összegszerűségét, melyet az alperes csak általánosságban vont kétségbe, de sem részleteiben, sem levezetésében nem vitatott, így az elsőfokú bíróság azt elfogadva kötelezte az alperest a 2020. december 31. napjáig járó elmaradt felperesi jövedelem megfizetésére.

[30] Az elsőfokú bíróság elfogadta a felperes számítási módszerét abban a vonatkozásban, hogy a részére járó rokkantsági ellátás, valamint a szakképzettsége szerinti munkakörben elérhető jövedelem különbségét vette számítás alapjául, ugyanakkor a 2020. december 31. napját követő időszakra a kártérítési járadék iránti kereseti követelését elutasította. Ennek indokaként azt jelölte meg, hogy a perben becsatolt okirati bizonyítékok által is alátámasztottan a rokkantsági ellátás összege a felperes egészségügyi állapotától függően, illetve attól függetlenül is változik, ezért a jövőre vonatkozóan pontos, fix

összegként nem ítéltető meg kártérítési járadék, a felperes azonban ezt külön eljárással, illetve külön perben érvényesítheti. A keresetvesztesség körében megítélt jogcím vonatkozásában nyomatékkal mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy érdemi döntésének nemcsak a kereseti kérelem, hanem az ellenkérelem is a korlátja, így az alperes által nem vitatott, elismert követelés esetében az alperest marasztalni kell. A keresetvesztesség címén előterjesztett kereseti kérelem jogalapját ugyan részletesen vitatta az alperes, azonban összecszerűségét csak általánosságban, utalás szintjén; nem mutatott rá a felperes számításának, illetve a számítás alapjául alkalmazott havi jövedelem összegének a helytelenségére. Ennek figyelembevételével az elsőfokú bíróság annak ellenére ítélte meg a felperes által keresetvesztesség címén megjelölt tételt, hogy azt a felperes nem csökkentette a társadalombiztosítási szabályok szerint őt terhelő járulékokkal annak ellenére, hogy az elmaradt jövedelem nem képezi a társadalombiztosítási ellátás alapját. Ha ugyanis a munkavállaló az elmaradt jövedelemből nem vonja le ezen tételeket, a bíróság ezt hivatalból nem csökkentheti, nem végezhet levonást [6/2016. (XI.28.) KMK vélemény 5. pontja]. A hivatkozott kollégiumi vélemény egyértelműen kimondja, hogy ilyen esetekben az összecszerűség bírói vizsgálata a kereseti kérelmen túl terjeszkedésnek minősülne.

[31] Az elsőfokú bíróság az 1952. évi III. tv. (továbbiakban: rPp.) 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes jogi képviselőjével kapcsolatban felmerült perköltség viselésére, melynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (továbbiakban: IM rendelet) 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján a felperes által csatolt ügyvédi megbízási szerződésben kikötött 10%-os megbízási díj figyelembevételével állapította meg.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[32] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését kérte a felperes keresettel érvényesített követelésének elévülésére hivatkozással. E körben fenntartotta az elsőfokú eljárásban előadottakat. Álláspontja szerint a felperes 2011. október 3-án, december 4-én és december 27-én szenvedett balesetet, ehhez képest a 2011. december 6-án előterjesztett keresete elkészült. A honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. tv. (továbbiakban: Hjt.) 13. § (1) bekezdése szerint a szolgálati jogviszonnyal kapcsolatos igény – ha törvény eltérően nem rendelkezik – 3 év alatt évül el. A (2) bekezdés értelmében az elévülés az esedékessé válástól kezdődik, az elévülést hivatalból kell figyelembe venni, az elévült igényt bírósági úton érvényesíteni nem lehet. E körben hivatkozott még a Hjt. 176. § (1)-(3) bekezdéseire is, amelyek részletezik az elévülés szempontjából önállónak tekintendő illetményeket, illetve jövedelmeket, valamint a kártérítés alapjául szolgáló jogcímeiket, amelyekhez különböző elévülési kezdő időpontokat rendel a törvény.

[33] A Pp. 157. § a) pontjára, illetőleg a 130. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozással szintén kérte az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni hatályon kívül helyezését, illetve a kereseti követelés egy részében a per megszüntetését arra hivatkozással, hogy a felperes a kereseti kérelme időpontjáig keletkezett kártérítési igényeit érvényesítheti a jelen perben. Az ezt meghaladóan előterjesztett, illetőleg a peres eljárást megelőző kötelező eljárásban nem érvényesített kárigényeit utóbb a perben már nem érvényesítheti, e vonatkozásban permegszüntetésnek van helye. E körben hivatkozott a kártérítési felelősség, valamint egyes

meg nem térülő károk leírásának és törlésének szabályairól szóló 10/2013. (VIII.12.) HM rendelet (továbbiakban: HM rendelet) 29. §-a, valamint 33-34. §-aira.

[34] Alperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 130. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltakra alapított elsőfokon előterjesztett permegszüntetési kérelméről nem hozott végzést, illetve azt érdemi ítélete indokolásában sem vette figyelembe az alperesi kérelmek és nyilatkozatok körében annak ellenére, hogy ezt több alkalommal kifejezetten is kérte.

[35] Fellebbezésében érdemben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes alperessel szemben különféle jogcímenek előterjesztett kártérítés megfizetésére vonatkozó keresetének teljes egészében történő elutasítását kérte annak megalapozatlanságára figyelemmel, valamint kérte az alperes perköltségben történő marasztalását.

[36] Utalt arra, a kártérítési felelőssége kérdésében a jogalapra a perben nem kellett külön bizonyítást lefolytatni, mivel a Hivatal a JKO/.../... számú határozatában megállapította a felperes volt munkáltatójának kártérítési felelősségét.

[37] Kifogásolta ugyanakkor, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során a különféle vagyoni kártérítési igényeit jogcímenként folyamatosan megváltoztatta, módosította, leszállította, felemelte, kiterjesztette, vagylagossá tette stb., ezért álláspontja szerint nyomon követhetlenné és átláthatatlanná vált a kereseti követelés. Kifogásolta, hogy a felperes 2020. december 7-én napján történt keresetváltoztatását számára a bíróság joghatályosan és szabályszerűen fellebbezés benyújtásáig még nem küldte meg, csupán elektronikus levél csatolmányaként kapta kézhez a felperes jogi képviselőjétől. Megjegyezte, hogy a felperes kártérítési igényeinek valamennyi jogcímét tételesen vitatta a 2020. december 8-i beadványában mind jogalap, mind az összecszerűség, mind pedig a bizonyítatlanság tekintetében, emellett a Pp. 121. §-ára is hivatkozott kimunkálatlanság okán, illetve permegszüntetést is kért a megelőző eljárás hiányára hivatkozással. Álláspontja szerint a felperesnek kellett volna elsődlegesen és pontosan megjelölni, hogy a különféle jogcímenek előterjesztett vagyoni kártérítési igényei milyen számítási mód alapján kerültek meghatározásra. A jogalap megjelölése mellett a számításait tételesen le kellett volna vezetnie, azok bizonyítékait pontosan meg kellett volna jelölnie, erre azonban álláspontja szerint a legutolsó keresetváltoztatáskor sem került sor. A különböző jogcímenek előterjesztett petitumok összecszerűsége soha, semmilyen módon nem került bizonyításra.

[38] A felperes csupán általánosságban adta elő, de nem bizonyította, hogy az őt ért sérüléssel összefüggésben, illetve az abból adódó egészségi problémáival kapcsolatban vagyoni kára keletkezett. Ahhoz azonban, hogy a különféle jogcímenek előterjesztett felperesi kártérítési igények tárgyában az alperes felróható, közreható magatartását vizsgálni lehessen, a felperesnek az érdekkörébe eső kártérítési felelősség három elemét kellett volna bizonyítania, így elsődlegesen az alperesi magatartás jogellenességét, az őt ért kárt, illetőleg a kettő közötti összefüggést jogcímenként. A felperes több jogcímen előterjesztett kereseti kérelmei azonban minden jogi és tényalapot nélkülöznek, egyoldalú tényállításokon és érveléseken alapulnak, ezért a vagyoni kártérítésként előterjesztett igényeket, mint teljes

egészében megalapozatlant, bizonyítatlant továbbra is vitatja, mértékét tekintve pedig eltúlzottnak tartja.

[39] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete jogszabálysértő, a Hjt. 172. § (1), (3), (5) bekezdéseibe, a Hjt. 173. § (1) bekezdésébe, a Hjt. 175. § (1)-(4) bekezdéseibe és a Pp. 221. §-ába ütközik, érdemben helytelen, ezért másodlagosan a Pp. 253. § (2) bekezdésére hivatkozással kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a felperes különféle jogcímenek előterjesztett kártérítés megfizetésére vonatkozó keresetét – az egyébként elutasított kereseti részt (kártérítési járadék) nem érintve – részben elutasítani és az alperest perköltségben marasztalni.

[40] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által alapul vett anyagi jogszabályok egyikét sem lehetett az ítélezés alapjául szolgáló tényállás szerinti kizárólagossággal figyelembe venni, hiszen a felperes baleseti sérülése kapcsán a Hjt. XIV. fejezetének szabályait kellett volna alkalmazni az elsőfokú bíróságnak és annak megfelelően kellett volna kioktatnia az ellenérdekű feleket a bizonyítási teherre vonatkozóan is, amely nyilvánvalóan nem történt meg a perbeli esetben. Ezt támasztják alá a rendelkezésre álló okiratok.

[41] A keresetveszteség jogcímén felperes részére megítélt 12.257.553,- forint kapcsán az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a felperesi jogcímen előterjesztett kereseti kérelem összecsúszását nem vizsgálta, annak ellenőrzése érdekében számításokat nem végzett, azt nem csökkentette le a társadalombiztosítási szabályok szerint terhelő járulékokkal. Álláspontja szerint az a megállapítás és mulasztás egyrészt iratellenes, másrészt jogszabályba is ütközik. Alperes utalt arra, hogy e tárgyban korábban már akként nyilatkozott, hogy a felperes a saját, tanult szakmájában legfeljebb a mindenkori minimálbérnek megfelelő összegű jövedelemre tehetne szert, melyből nyilvánvalóan és a káron szerzés általános tilalmára is tekintettel kötelezően le kell vonni az általa jelenleg megszerzett jövedelem (rehabilitációs járadék) havi összegét azzal együtt, hogy a kárenyhítési kötelezettség okán inaktivitása és passzivitása tényéből fakadó hátrányos jogkövetkezményeket kizárólag a felperesnek kell viselnie.

[42] Az előbbieken túl az elsőfokú bíróságnak a keresetveszteség kiszámításánál a kár összegéből havonta, illetőleg a végösszegeből is le kellett volna vonnia a társadalombiztosítás által nyújtott ellátást (rehabilitációs járadék összegét) és azt a pénzösszeget, amelyet a felperes a munkaezredje hasznosításával megkeresett vagy az adott helyzetben elvárhatóan megkereshetett volna, továbbá le kellett volna vonni a társadalombiztosítási szabályok szerinti járulékot is.

[43] Megjegyezte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében alkalmazott 6/2016. (XI.28.) KMK vélemény nem jogforrás, utalt ugyanakkor a 3/2014. (III.31.) KMK véleményre, amelynek tárgya megegyezik az előbbi KMK véleményével. A felperes egyébiránt nem hivatkozott a 6/2016. (XI.28.) KMK vélemény 5. pontjára, így azt a perbeli tényállásra irányadó jogszabálytól eltérően alkalmazva az alperes hátrányára hivatalból nem lett volna lehetséges figyelembe venni.

[44] Megjegyezte, hogy a perbeli tényállásra irányadó és hatályos MK 32. számú állásfoglalásban a járadék összegének meghatározásánál a sérült elmaradt jövedelméből le

kell vonni az Mt. 182. §-ában felsorolt juttatásokat, köztük a társadalombiztosítási ellátásokat. Kármegosztás esetén pedig a levonások után fennmaradó többletkárt kell a munkáltató vétkességének arányában csökkenteni. E szabályokra az elsőfokú bíróságnak is figyelemmel kellett volna lennie, és ennek megfelelően kellett volna külön alperesi kérelem hiányában is elvégeznie a levonási számításokat.

[45] Az előbbi jogi és ténybeli indokaira hivatkozással az alperes harmadlagosan kérte az elsőfokú ítélet rendelkező részében a felperesi petitumtól eltérő jogcímen (keresetvesztés) megítélt 12.257.553,- forint vonatkozásában az elsőfokú ítéletet megváltoztatását és a társadalombiztosítási járulék, nyugdíjjárulék mellett, az egészségbiztosítási járulékkal és a munkavállalói járulékkal csökkentett összegben történő figyelembevételét. Kérte továbbá a társadalombiztosítási ellátás (rokkantsági járadék) levonását is, valamint a kártérítést tovább csökkenteni azzal az összeggel, melyet a felperes a munkaereje hasznosításával megkeresett vagy az adott helyzetben elvárhatóan megkereshetett volna.

[46] További fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és a kártérítés összegének mérséklésére irányult, „jelentősen alacsonyabb összegű kártérítés megállapításával”. Kérte a felperest az alperesi perköltségek megfizetésére kötelezni, melynek összegét a pertárgyértékhez igazoldóan, mérlegelés alapján kérte megállapítani.

[47] Utalt arra, hogy a 2020. december 7-i beadványában részletesen, bizonyítékokkal és jogszabályi háttérrel alátámasztottan kérte a felperesi kárenyhítési kötelezettségének figyelembevételét és a felek közötti kármegosztást. Ezt a nyilatkozatot azonban az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, még az elsőfokú ítélet indokolási részében sem szerepel.

[48] A peres eljárásban kirendelt igazságügyi orvosszakértői véleményekre és azok kiegészítésére hivatkozással a felperesi egészségkárosodás és az alperesi jogviszonnyal való összefüggés mértékére figyelemmel, azok közrehatásként való értékelését a munkáltatónak a munkavállaló egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelősségéről és kérdéseiről szóló 1/2018. KMK vélemény szerint az elsőfokú bíróságnak feltétlenül értékelnie kellett volna figyelemmel arra, hogy az alperes ezt kifejezetten kérte, ezzel kapcsolatban jogi érvelést és kérelmet adott elő 2020. december 11-i beadványában.

[49] Kiemelte, hogy az 54%-os mértékű összegéségkárosodásból csak 23%-os mértékű az üzemi baleseti eredetű. Erre figyelemmel kármegosztás iránti kérelmet terjesztett elő, melyet a felek közrehatásának arányában kért alkalmazni. Indítványozta, hogy az ítéltábla felperes keresetének legfeljebb 40%-os arányban adjon helyt, a kármegosztásra figyelemmel egyidejűleg kötelezze a felperest az indokoltan felmerült alperesi költségek megfizetésére.

[50] Álláspontja szerint a felperes közrehatása az őt ért kár bekövetkezéséből egyértelműen és bizonyítottan fennáll, amennyiben ezen álláspontját az ítéltábla nem osztja, kérte, hogy a felperes keresetét alapul véve a kármegosztásnak mérlegeléssel részben adjon helyt az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával, egyidejűleg kötelezze a felperest az indokoltan felmerült alperesi perköltség viselésére.

[51] Az elsőfokú ítéletben felperes javára megállapított perköltség összegét eltúlzottnak tekintette, ezért kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes részére megítélt perköltség mértékének jelentős csökkentését. Az őt megillető perköltség összegét a pertárgyértékhez igazodóan kérte megállapítani, valamint kérte a másodfokú eljárás során felmerült perköltség tekintetében a felperest marasztalni.

[52] Kifogásolta, hogy a perköltség megállapításáról és viseléséről az elsőfokú ítélet semmilyen indokolást nem tartalmaz. Az elsőfokon eljáró bíróság nem adta részletes indokát annak, miért kötelezte az alperest 1.753.968,- forint perköltség megfizetésére. Kiemelte, a bíróság még a pertárgy értékét sem állapította meg. Utalt arra, a rendelkezésre álló iratokból megállapíthatóan, a felperes több alkalommal nem, vagy csak az eljáró bíróság által meghatározott határidőn túl, jelentős késedelemmel tett eleget nyilatkozattételi kötelezettségének, folyamatosan változtatta keresetét, illetve egy alkalommal 6 hónapos határidő engedélyezését kérte. A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem megfelelően értékelte a felperesi jogi képviselő által kifejtett tevékenységet, aki határidőben szinte sohasem nyújtotta be beadványait.

[53] Erre figyelemmel kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes késlekedéseiből, mulasztásából származó alperesi költségek megtérítését, figyelemmel arra, hogy azt a felperes pernyertessége esetén sem igényelheti.

[54] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására és az alperes másodfokú perköltségben történő marasztalására irányult.

[55] A követelés elévülésével kapcsolatos alperesi előadást cáfolva, a 3/2018. (IX.17.) KMK vélemény 20. pontjára hivatkozással kiemelte, hogy az elévülés kezdő időpontjának nem a baleset időpontja számít, hanem a balesettel összefüggő egészségkárosodás bekövetkezése. A balesetei közül a harmadik eredményezett olyan sérülést, mely az egészségi állapota folyamatos rosszabbodását idézte elő, így a kereset benyújtásával nem késett el.

[56] A sérelemdíj iránti igényrel kapcsolatban kifejtett alperesi fellebbezés kapcsán hivatkozott a Hjt. 172. § (1) bekezdésére, amely szerint a honvédelmi szervezet vétkességére tekintet nélkül, teljes mértékben felel azért a kárért, amely az állomány tagjának a szolgálati viszonyával összefüggésben keletkezett.

[57] Vitatta az alperes per megszüntetésére irányuló fellebbezési kérelmét. Előadta, hogy a perindítást megelőzően az alperes előtt kezdeményezett kártérítési igénybejelentés során az utóbb perben érvényesített valamennyi jogcímen előterjesztett kártérítési igényt már érvényesítette, ugyanakkor az elsőfokon eljáró katonai szervezet csak részlegesen bírálta el az egyes igényeket, illetőleg csak részleges határozatokat hozott. Ezen határozatokkal szemben a törvényes határidőn belül fellebbezéssel élt, majd az egyes igényeket elbíráló másodfokú határozatokkal szemben törvényes határidőn belül kereseteket nyújtott be a Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz. Kiemelte, minden egyes kereseti kérelmét megelőzően az alperesnél előterjesztett kártérítési igényt, melyet az alperes nem egységesen,

egy határozattal, hanem az egyes igényeket külön-külön bírálta el, ezért volt kénytelen külön-külön keresetet előterjeszteni, melyet az elsőfokú bíróság egyesített és azokat már egységesen bírálta el az elsőfokú eljárásban meghozott ítéletében.

[58] Utalt arra, az alperes alaptalanul állította fellebbezésében, hogy a keresettel érvényesített igények jogcímét a per során megváltoztatta volna. Maga az alperes is elismerte kártérítési felelőssége jogalapját, így e tekintetben nem kellett bizonyítást lefolytatni. A sérelemdíjról az elsőfokú bíróság a 8.M.303/2016/84. számú elsőfokú részítélettel már meghozta az érdemi döntést, melyet a Szegedi Törvényszék jogerősen elbírált, így a jelen fellebbezési eljárásban csupán a sérelemdíj megítélésével összefüggésben lehet a jogerős részítéletben foglalt megállapításokat figyelembe venni.

[59] Az egyes vagyoni kártérítési követelések vonatkozásában előadta, hogy az ápolási, gondozási díj címén előterjesztett igényének jogalapját alátámasztotta a orvostani intézetl szakértői véleménye, így ezen követelése tekintetében az elsőfokú ítélet megalapozott.

[60] A kórházi gyógytornával, vízi gyógytornával összefüggő költség, a gyógyszerköltség címén érvényesített igényei vonatkozásában hasonlóan utalt a konkrét beadványaira, és részletesen ismertette az abban foglalt számításokat. Álláspontja szerint erre figyelemmel megalapozottan döntött az elsőfokú bíróság ítéletében az alperes marasztalásáról.

[61] Az elmaradt jövedelem címén érvényesített kártérítési igényként elsődleges és másodlagos kereseti kérelmet is előterjesztett. A végleges, pontosított kereseti kérelmet a 36. sorszámu, 2020. december 7. napján kelt beadványa tartalmazza. Az elmaradt jövedelem végösszegét ugyan a beadvány nem tartalmazza, de annak megállapításához részletesen kimunkált számítása utóbb benyújtásra került és ennek figyelembevétele mellett meg lehetett állapítani az őt megillető elmaradt jövedelmet. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok, bizonyítékok, a peres felek nyilatkozatai, Pp. 206. §-a szerinti mérlegelésével jogszerűen hozta meg döntését. Erre figyelemmel alaptalanul hivatkozott az alperes arra, hogy az ő jogi és ténybeli álláspontját a bíróság nem vette figyelembe. Az elsőfokú bíróság elfogadta a felperes számítási módját, csatolt okiratokkal bizonyította, hogy milyen jövedelemmel rendelkezett. A felperes véleménye szerint az elsőfokú bíróság helyesen utalt a 6/2016. (XI.28.) KMK véleményre az elmaradt jövedelem megállapításával, számításával összefüggésben. Kiemelte, hogy az elsőfokú bírósághoz csatolt jövedelemigazolások és a Nemzetgazdasági Minisztérium által a felperes szakmailag elérhető jövedelmekre vonatkozó tájékoztatása egzakt módon alapul szolgált a kártérítés összegszerűségének megállapításához.

[62] Véleménye szerint jogszerűen élt a keresetváltoztatás jogával, szó sincs arról, hogy az elmaradt jövedelem címén érvényesített kártérítési igénye idő előtti lett volna a lejárt összeg tekintetében. Az elsőfokú bíróság az ítélet meghozataláig esedékes elmaradt jövedelem, keresetvesztesség címén kötelezte az alperest. Visszautasította azt az alperesi feltételezést, hogy a balesetből hasznot kívánna húzni. Hangsúlyozta, csak a ténylegesen felmerült vagyoni kárának reparálását kérte, és ugyanazon jogcímen terjesztett elő követeléseket pert megelőzően, mint a perben. A keresetvesztesség nyilvánvalóan változott az

idő múlásával, de jövedelemveszteség címén érvényesített igényt, keresetfelemelést még a fellebbezési eljárás során is lehet érvényesíteni.

[63] Mindezekre figyelemmel kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes 962.630,- forint másodfokú eljárási költség megfizetésére kötelezését, amely egyrészt a 688.975,- forint + 27% áfa, azaz bruttó 875.000,- forint ügyvédi munkadíjból és 69.000,- forint + 27% áfa, azaz bruttó 87.630,- forint költségátalányból áll.

Az ítéltábla döntésének indokai

[64] A fellebbezés alaptalan.

[65] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból helytálló jogi következtetésre jutott, döntésével az ítéltábla egyetért. A fellebbezés kapcsán az alábbiakra tér ki, a bírói gyakorlat által kialakított vizsgálati sorrendben (BH2013. 64 számú eseti döntés, Kúria 2/2010. PK vélemény 6/a-b pont).

[66] Az alperes fellebbezésében több pergátló kifogást is előterjesztett.

[67] Elsődlegesen arra hivatkozással kérte az eljárás megszüntetését, hogy azt más hatósági eljárásnak kellett volna megelőznie [Pp. 130. § (1) bekezdés c) pont, Hjt. 177. § (2) bekezdés, 10/2013.(VIII.12.) HM rendelet (a továbbiakban: HM rendelet) 29.§]. Ennek kapcsán kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az elsőfokon előterjesztett permegszüntetési kérelmről nem hozott végzést, illetve ítéletének indokolásában sem tért ki a kérelem figyelmen kívül hagyásának indokaira. Az alperes ezen fellebbezési kérelme alaptalan. Az elsőfokú bíróság ítéletének [16] - [18] bekezdéseiben az ítélet alapjául elfogadott tényállás részeként ismertette, hogy a felperes a peres eljárást megelőzően a Hivatalhoz benyújtotta kártérítési igényét, melyet az – részben alaposnak találva – elbírált. A felperes fellebbezési ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy csak olyan követeléseket érvényesített a perben, amelyet korábban a Hivatalhoz már benyújtott, azonban a Hivatal azokat nem egyszerre, hanem külön-külön bírálta el, ezért volt kénytelen külön peres eljárásokat indítani az egyes kártérítési követeléseire vonatkozásában, melyeket az elsőfokú bíróság utóbb egyesített és egy egységes perben bírálta el. Még az elsőfokú eljárásban előadta, hogy valamennyi jogcímen előterjesztett keresetmódosítás csupán összecszerűségben tér el a perindítás előtt a Hivatalnál érvényesített igényhez képest, aminek az az oka, hogy az eltelt idő óta további kára keletkezett (3.M.70.068/2020/15. számú beadvány, első oldal). A rendelkezésre álló adatokból az ítéltábla megállapította, hogy a felperes csak olyan jogcímen terjesztett elő kártérítési követelést az alperessel szemben, amelyet korábban már a Hivatal előtt is érvényesített. A perben a felperes valóban többször módosította kereseti követelését, újabb jogcímen azonban nem terjesztett elő további kárigényt, erre figyelemmel a kereset elbírálható volt. Az alperes a kereseti kérelemben előterjesztett valamennyi jogcím vonatkozásában vitatta a kártérítési követelések jogalapját és összecszerűségét is, ezért – külön jogszabályi rendelkezés hiányában – szükségtelen lett volna a per tárgyalásának felfüggesztése a kárigények – időmúlásra figyelemmel – megemelt összecszerűségének külön eljárásban történő érvényesítése végett.

[68] Az elsőfokú bíróság valóban nem hozott külön határozatot az alperes permegszüntetési kérelmével kapcsolatban, azonban az ítéletéből megállapítható, hogy nem osztotta az alperes ezen kérelmét, azt megalapozatlannak tekintette, ezért az alperest marasztalta. Megjegyzi az ítéltábla, hogyha az elsőfokú bíróság az alperes eljárás megszüntetése iránti kérelmét elutasította volna, akkor e végzést a Pp. 162. § (1) bekezdésére figyelemmel egyébként is csak az ügyet befejező határozat elleni fellebbezésben támadhatta volna meg.

[69] A felperes további eljárási kifogásként jelölte meg azt, hogy az elsőfokú bíróság nem küldte meg részére a felperes 2020. december 7-i (3.M.70.068/2020/36. számú) beadványát, mellyel állítása szerint súlyos eljárási szabálysértést követett el. A rendelkezésre álló iratokból megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság valóban nem kézbesítette az alperes részére a felperes 2020. december 7-i beadványát, azonban fellebbezésében maga az alperes akként nyilatkozott, hogy azt elektronikus levél formájában mégis megkapta a felperes jogi képviselőjétől. Az eljárás irataiból megállapítható továbbá, hogy a felperes ezen beadványára az alperes a 2020. december 8-án benyújtott 37. számú beadványában észrevételt tett. Mindezen körülményekre figyelemmel az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértése nem olyan súlyú, amely indokolná az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az eljárás megismétlését.

[70] Az alperes anyagi jogi kifogásként fellebbezésében megismételte az elsőfokú eljárásban a kereseti kérelem elévülésére tett állításait. Ezzel kapcsolatban az ítéltábla szintén osztja az elsőfokú bíróság álláspontját. A felperes 2011-ben több alkalommal szenvedett balesetet, mely végül a perbeli kártérítési követelés alapjául szolgáló egészségkárosodást okozta. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy ezen sérüléssorozat egymással összefüggésben lévő sérülésekből állt, és a felperes maradandó egészségkárosodása a korábbiakkal összefüggő legutolsó sérülés következményeként alakult ki. Ez az esemény a 2011. december 27-én a harcászati foglalkozás során elszenvedett baleset, ezért az ettől számított, a Hjt. 13. § (1) bekezdése szerinti 3 éves elévülési idő még nem következett be a kereseti kérelem 2017. december 6-i, majd pedig december 12. napján történt benyújtásakor. Nem osztotta az ítéltábla az az alperes azon álláspontját, hogy a kár az első sérüléskor (2011.X.27.) már bekövetkezett, e körben helyesen utalt a felperes fellebbezési ellenkérelmében a Kúria 3/2018. (XI.17.) KMK véleménye 20. pontjára, amely szerint a kártérítés iránti követelés elévülése a károsodás bekövetkezésével a kártérítés iránti követelés esedékessé válásával kezdődik meg. Helyesen tehát nem a baleset időpontja számít az elévülés kezdő időpontjának, hanem a balesettel összefüggő egészségkárosodás bekövetkezése.

[71] Az alperes fellebbezésében érdemben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének – az egyébként elutasított kereseti részt (kártérítési járadék) nem érintve – részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy az elsőfokú bíróság ítélete jogszabálysértő és ezért az megalapozatlan. Jogszabálysértésként a Hjt. 172. §, 173. § és 175. §-t (a honvédelmi szervezet kártérítési felelőssége, a kár bizonyítása, a kártérítés összegének számítása), valamint a Pp. 221. § (1) bekezdését (az ítélet indokolása) jelölte meg. E körben arra hivatkozott, hogy a felperes általánosságban előadta, de nem bizonyította, hogy a sérülésével összefüggésben különféle jogcímen milyen vagyoni kárai keletkeztek. Kereseti kérelmei minden jogi- és tényalapot nélkülöznek, egyoldalú állításokon

és érvelésen alapulnak. Elbíráási hibaként hozta fel alperes, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta a kereseti kérelem összepszerűségét, az ellenőrizhetőség érdekében nem végzett számításokat sem.

Az alperes állításaival ellentétben az elsőfokú bíróság ítéletében részletesen megjelölte és indokolta, hogy az ítélet meghozatalakor az egyes kártételek kapcsán milyen okiratokat, szakértői véleményeket, tanúvallomásokat vett figyelembe ([28] – [33] bekezdés).

A felperes – egyebek mellett – a 3.M.70.068/2020/5. és 12., illetve 19. számú beadványaiban és a fellebbezési ellenkérelmében is az egyes kártételek kapcsán részletesen megjelölte bizonyítékait, számszakilag is levezetve követelését. Az alperes ugyanakkor az egyes jogcímen előterjesztett keresetet csak általánosságban, lényegében majdnem szó szerint azonos módon vitatta: „...előterjesztett vagyoni igényt, mint teljes egészében megalapozatlant, bizonyítatlant mind jogalapjában, mind összepszerűségében továbbra is vitatjuk, azt – mértékét tekintve – nyilvánvalóan eltúlzottnak, a felperes esetében indokolatlannak tartjuk, ezért azt továbbra is kérjük elutasítani, mivel a felperes esetében annak jogalapbeli (de önálló jogcímezhez kötött) feltételei továbbra sem állnak fenn” (3.M.70.068/2020/37. számú beadvány és a fellebbezés 19. oldal 5. bekezdés). A perben rendelkezésre álló, az alperes által érdemben nem cáfolt, aggálytalan bizonyítékokra figyelemmel a kereseti követelések összepszerűségének megállapítása további vizsgálatot, bizonyítási eljárást nem igényelt; az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a kereseti követelés megalapozottságát és fogadta el annak összepszerűségét.

[72] Az alperes fellebbezése érdemben másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének – az egyébként elutasított kereseti részt (kártérítési járadék) nem érintve – részbeni megváltoztatására és az egyes jogcímeken történt marasztalás összegének jelentős csökkentésére irányult. A „jelentős csökkentés” mértékét a felperes egészségkárosodásának 40%-os mértékére figyelemmel a kereseti követelés 40%-ában jelölte meg. Hivatkozott a felek közötti kármegosztás szükségességére, és a felperes kárenyhítési kötelezettségére is. Az elmaradt jövedelem, mint keresetvesztesség jogcímen megítélt 12.257.553,-Ft-ot kérte csökkenteni a társadalombiztosítási járulék mellett az egészségbiztosítási járulékkal és a munkavállalói járulékkal, valamint tovább csökkenteni azzal az összeggel, melyet a felperes munkaereje hasznosításával megkereshetett vagy az adott helyzetben elvárhatóan megkereshetett volna.

[73] A felperes a szakértői véleményekre figyelemmel megjelölt vagyoni kártételei összepszerűségét konkrét, nem vitatott eredetű számlákkal, okiratokkal bizonyította, ezért azok „eltúlzottságára” történő alperesi hivatkozás megalapozatlan.

[74] A Hjt. 172. § (1) bekezdése értelmében a honvédelmi szervezet vétkességére tekintet nélkül teljes mértékben felel azért a kárért, amely az állomány tagjának a szolgálati viszonyával összefüggésben keletkezett. A (3) bekezdés szerint nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amelyet az állomány tagjának vétkes magatartása idézett elő, vagy amely abból származott, hogy az állomány tagja a kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget.

[75] A jelen perben az alperes elismerte felelősségét a károkozásban, ezért az előbbi jogszabályi rendelkezés alapján vétkességére tekintet nélkül teljes mértékben felel a

felperesnek okozott kárért. Az elsőfokú eljárás során nem merült fel olyan adat, tény, amely a felperes közrehatását bármilyen mértékben is alá támasztaná a balesetben, ezért a kármegosztásra irányuló fellebbezési kérelem – melyet az alperes már az elsőfokú eljárásban is előterjesztett – alaptalan.

[76] A Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztály Rehabilitációs Ellátási és Szakértői Osztálya elsőfokú eljárásban beszerzett (3.M.70.068/2020/32. számú) tájékoztatásában részletesen ismertette, hogy a felperes az egészségkárosodására figyelemmel nem volt köteles és jelenleg sem köteles munkavégzésre irányuló jogviszonyt létesíteni, erre figyelemmel a felperes helytállóan hivatkozott arra 3.M.70.068/2020/36. számú beadványában, hogy nem terhelte az alperes által hivatkozott kárenyhítési kötelezettség. Ezen túlmenően a fellebbezési ellenkérelmében a felperes helyesen utalt a szakértői vélemények azon megállapítására, hogy rehabilitációja nem javasolt, azaz nincs már elméleti lehetőség egészségi állapotának javulására, ezért sem volt lehetősége más módon jövedelme kiegészítésére, és erre várhatóan a jövőben sem lesz módja.

[77] Az elsőfokú bíróság ítéletének [34] bekezdésében utalt arra, hogy a felperes a kereseti követelése számításakor részére járó rokkantsági ellátás összegével csökkentette a szakképzettsége szerinti munkakörben elérhető jövedelmet és ekként határozta meg kártérítési követelésének összegét. Helyesen utalt az elsőfokú bíróság a 6/2016. (XI.28.) KMK vélemény 5. pontjára, amikor nem csökkentette tovább a felperes kereseti követelésében megjelölt keresetvesztést a társadalombiztosítási járulékokkal. A Kúria bírói gyakorlatot alakító álláspontja szerint az elmaradt jövedelem címén igényelt kártérítés tételei és összege, a beszámítható jövedelem és a levonandó jövedelem megállapítása során a munkaügyi perben eljáró bírót a kereseti kérelem és ellenkérelem köti, hivatalbóli bizonyításnak, számításnak és levonásnak nincs helye. A bírói gyakorlat – melyet külön felperesi kérelem nélkül is figyelembe vesz a bíróság – tehát egyértelmű abban a kérdésben, amennyiben ilyen szempontból az összecszerűség bírói vizsgálata a kereseti kérelmen történő túlterjeszkedésnek minősülne. Megjegyzi az ítéltábla, ha többlet jövedelemhez jutna ezáltal a felperes, és egyéb (társadalombiztosítási) jogszabály alapján elszámolási kötelezettsége keletkezne más, perben nem álló féllel, ennek elbírálása meghaladná e per kereteit.

[78] Az elsőfokú bíróság ítéletének [35] bekezdésében indokolta az elsőfokú eljárás költségeinek viselésével kapcsolatos marasztalást. Az alperes tévesen hivatkozott a pertárgyérték meghatározásának hiányára, mint eljárási szabálysértésre, az ítélet indokolásában, ilyen kötelezettsége ugyanis nincs az elsőfokú bíróságnak. Az elsőfokú bíróság megjelölte az alkalmazott eljárásjogi szabályokat, amelyekre, illetőleg a felperes által csatolt ügyvédi megbízási szerződésben kikötött 10%-os megbízási díjra figyelemmel határozta meg az alperest terhelő elsőfokú eljárási költség mértékét, ebből kitűnik, hogy a bíróság tehát a pertárgyérték ismeretében, annak alapulvételével végzett perköltségszámítást, ezért alaptalan az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet indokolásának ezen hiányosságára vonatkozó állítás. Az elsőfokú bíróság helyesen mérlegelte azt, hogy a hosszabb pertartamú elsőfokú eljárás során nagyobb mértékű ügyvédi munka kifejtésére került sor a felek részéről, a megtartott tárgyalásokon a felperes jogi képviselője megjelent, több beadvány szerkesztésére és benyújtására került sor. Erre figyelemmel nem tekinthető eltúlzottnak az elsőfokú bíróság által megállapított, felperest megillető elsőfokú eljárási költség összege.

[79] Az előbbiek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

[80] Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles megfizetni a másodfokon teljes egészében pernyertes felperes jogi képviselével kapcsolatban felmerült eljárási költségeit, melynek mértékét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés b) pontjára is figyelemmel a felperes fellebbezési ellenkérelmében megjelölt összeg szerinti nagyságrendben, a kifejtett ügyvédi tevékenységhez igazodóan állapította meg, csökkentő tényezőként figyelembe véve azt is, hogy a másodfokú eljárásban tárgyalás tartására már nem került sor.

[81] Az alperes személyes illetékmentességére tekintettel a le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli [6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §].

[82] Az ítéltábla a fellebbezést a 112/2021.(III.6.) Kormányrendelet 27. § (1) bekezdésére figyelemmel tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2021. július 12.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró